

ՏԱՍՆՄԵԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԿ

Տարեկան դիմել 10 ռուբլ, կէս տարվանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանից խմբագրատան մէջ:

Օտարաբաղադրացիք դիմում են ուղղակի
Тифлисс. Редакция «Мелк»

Խմբագրատանը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Գարաշիչա-
գից: Նամակ խմբագրին: Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱ-
ԲԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Եղիպտական հարց: Նամակ
Թիֆլիսից: Արտաքին լուրեր:—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ:
—ՀՆՈՒԱԳԻՐՆԵՐ:—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—
ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Նամակ Թիֆլիսից:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԳԱՐԱՇԻՉԱԳԻՑ

Յունիս 12-ին

Երևանը ուստի տիրապետութեան տակ մասնա-
կողմ կտայ ամեն տարի այդ քաղաքի դատաստա-
նատունները ամառվայ ամիսներում տեղափոխ-
վում են Գարաշիչա գոյակի ամառանոց: Սկզբնա-
պատճառը լինում է հայազգի իշխան Բէնդու-
ղանը, երբ նա վարելիս է եղել Երևանում հայոց
չլիանի գլխավորի (Начальник Армянской об-
ласти) պաշտօնը: Մի անգամ երբ նա այցելում է
Գարաշիչա գոյակի հովիտը, իշխանին շատ դուր է գա-
լիս նորա նկարչական դիրքը, մի քանի տարի
ինքն է դալիս և այնտեղ տնտեսութիւն է դառ-
նում դատաստանատունների ամառվայ ամիսնե-
րում այստեղ դալը և այդ սովորութիւնը շարու-
նակվում է մինչև այսօր: Պաշտօնական աղբիւրից
ունեցած տեղեկութեան համաձայն Գարաշիչա
գոյակի օկզքի տարածք մինչև այսօր այստեղի ար-
քունիստի տները վրա դնում են 300,000 ռ. և հետզհետեւ
շարունակվում է նոր տների շինվելը: Մի ահա-
գին գումար ինչպէս 300,000 ռ. Երևանի աստի-
ճանաւորների խրաքանչիւր տարի երկու և կէս
ամսվայ կեցութեան համար դնել է արքունի գան-
ձարանը: Այդ գումարով կարելի էր Երևանում
արհեստագործական դպրոց բանալ, ջրանցքներ
շինել, փողոցներ սալադրածակել, հեռու տեղերից
մաքուր ջրեր բերել, ամեն կերպ նպաստել քաղա-
քի օղի մաքրվելուն. մի խօսքով Երևանին կարե-
ւոր էր կենք տալ: Բայց այսօր Երևանը չէ հանել
իր վերայից արեւելեան զոհաբեր. նա կողմնի
դիմութեան միակ պատճառը կարելի է համարել
կառնակալութեան անհաշիւ քաղաքացիական
կառնակալութեան միակ պատճառը կարելի է համարել
կառնակալութեան անհաշիւ քաղաքացիական
կառնակալութեան միակ պատճառը կարելի է համարել

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԹԻՖԼԻՍԻՑԻՑ

Կ. Պոլիս, 20 յունիսի

Պ. Նիկողոսեան հրատարակելով Նամակ մը
«Հայրենիքի» մէջ, կը պահանջէ Սովետի խնամող
ժողովին որ փութան հաղորդել ազգին տեղեկու-
թիւն իրենց հաշուց մասին: Պ. Նիկողոսեան պա-
մանաժամ կուտայ խնամող ժողովին տան և
հինգ օր: Կը հարցնեն ոմանք և ինչ իրաւամբ պ.
Նիկողոսեանի այս պահանջը: Մենք կը կար-
ծենք թէ ոչ միայն իրաւունք մը այլ նաև պար-
տականութիւն մ'է՛ որ կը կատարէ նա: Ոչ քե-
կընայ ուրանալ թէ սովոր ատեն, յուսահատու-
թեան այն օրերու մէջ ինչ մեծ ծառայութիւն
մատուց պ. Նիկողոսեանի գրիչը: Երբ հրապար-
կաղիւրը մեծապէս կ'օգնէ իր գրչովը ձեռնարկի մը
յաջողութեան, համարելով ժողովուրդը տալ իր դը-
րամը վստահութեամբ, միթէ պարտաւոր չ'է նաև
ուշադիր հսկողութեան մը: Եւ չ'ը լսել կը ձե-
ւացնէ խնամող ժողովը: Ունի հզօրագոյն պա-
ճառներ որոց համար ներկիւ չ'ըլլայ իրեն հաշիւ
է տալ: Չենք կարծիք: Անցեալ յուլիսի պ. Հաշեան
կըսէր միջ թէ՛ սեպտեմբերի վերջ կը հրատարա-
կեն իրենց գործոց տեղեկագիրը: Եւ ահա կուգայ
նոր աշուն մ'ալ: Այս մասին մեր ունեցած տե-
ղեկութիւններն հարկ չ'ենք տեսներ առ այժմ հա-
ղորդել: Կը դարմանանք նաև ինչու «Մասիս» կը
չ'ըջ պ. Համազարամի թղթակցութեանց մէջէն այդ
հաշիւներու ամսական վերաբերեալ ըզրը կ'էտերը:
Այն տխուր օրերը երբ սովը, դաշնակից թիւրք

մամուլը ուշադրութիւն կը դարձնէ այս կարեւոր
հարցի վերա:
N
ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ
Թիֆլիս, 30 յունիսի
«Գործ» ամսագրի առաջին Ն-ի հետ պատա-
հաճ զբախտութիւնը մեզ տրուում է այս տա-
րի հրատարակել միայն վեց համար, ուստի խընդ-
րում ենք բաժանորդներին ուղարկել միայն կէս
տարեան վճար, այն է հինգ ռուբլի:
«Գործ»-ի Ե. Ն-ը դուրս կը գալ յուլիսի վեր-
ջին: Նախագիծը, ուղղութիւնը և աշխատակիցնե-
րը միևնույնն են մնում:
Յոյս ունենք որ ընթերցող հասարակութիւնը
չ'ի նեղանայ այսքան երկար լուրիւն համար,
որովհետեւ արդէն ամենքին յայտնի են պատճառ-
ները: Որքան ջանք կարելի էր գործ դնել մեր
կողմից, չ'ը խնայեցինք և այստեղեան էլ չ'ենք
խնայի մինչև վերջին շունչը:
Խնդրում ենք բաժանորդներին շտապել հաղոր-
դել մեզ իրանց հասցէները և ուղարկել փողերը
ի նկատի ունենալով այն ծանր ծախքերը, որոնց
մենք ենթարկվեցանք:
Մեր հասցէն է. Тифли, редакция «Горб»:
Հարկաւոր ենք համարում ցրել այն սուտ լու-
րեր, իբր թէ մենք արդէն ստացել ենք կառավա-
րութիւնից վարձատրութիւն մեր վնասների հա-
մար: Մենք ոչ միայն ոչինչ չ'ենք ստացել, այլ
չ'ենք էլ ուզում ստանալ մինչև խնդրի պարզվե-
լը:

Ս. Հախումյան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ընթերցողին ցոյց տալու համար թէ որքան
վայրենի են մեղանում ընդունված երեւելի ժողո-
ւորական խաղերը, կամ այսպէս ասված գոտե-
մարտերը, որոնցով հիանում է մեր մամուլը, որ-
քան այդ խաղերը, փոխանակ կազդուրելու մարմ-

չուած ըլլայ փրկել ընկերութիւնը իւր այս աւուր
տխուր վիճակէն: Երկար ատենէ մենք այս մարմ-
նոյն վրայ այլ ևս չ'ենք խօսած, և ինչ խօսէինք:
Ընկերութիւնը խեղճ վիճակի մէջ է, այն զբաղող
ժամանակէն ի վեր ուր մի երկտաւար, որոյ վը-
րայ այնքան յոյսեր դրած էինք, խախտեց հիմն
այդ ընկերութիւնը. պժղայի մասփառութիւն մը
գոհացնելու համար խիճճ չ'ըրաւ ինքն, որ մեծ
բաներ կրնար ընել, կործանմանը մօտեցնել այդ
ընկերութիւնը, որ մեր ամենէն օգտակար գործն
է: Արդի ատենապետ, պ. Ասլան, որ մասփա-
ռական ու և է նկատում չունի շատ արամաղիր է
փրկել մեծ աշխատանքով ինչ որ պ. Չերազ փը-
ճացնելու հետամտու եղաւ: Ուստի անհամբեր կը
սպասենք թէ պ. Ասլան ինչ ծրարող պիտի ներ-
կայացնէ արդէն այդ ընկերութեան փրկութեանը
համար. ոչ միայն փրկութեանը այլ մեծ գործեր
տեսնելուն համար: Մենք դեռ այն հաւատքը ու-
նենք թէ այդ ընկերութիւնը կարելի է վերածել
այն վիճակին որուն համար «Մշակ» կըսէր թէ
«հակա գործ մը պիտի ըլլայ»: Սպասենք թէ տե-
ղեկագիրը մեզ յոյս պիտի տայ թէ յուսահատու-
թիւն, և ըստ այնմ մասնաւոր յօդուածներով խօ-
սենք:

Անցեալ երկուշաբթի օր «Թէրմէման» էֆքերսը
կը հաղորդէր թէ Պոլիս եկան Ռուսիոյ հայոց
զրադեաններն պ. Յարոյ և պ. Թոխմախեան. յա-
ջորդ օրը «Մասիս», չ'ենք գիտի ինչու, կը յի-
շատակէր միայն պ. Թոխմախեանի գալը: Մենք
դեռ պատահական չ'ունեցանք տեսակցելու մեզ
հարկ եկող յարգելի պարոններու հետ, որ կարե-
նայինք դատել: Բայց անշուշտ լաւ զրահարուեալ
են որ կուգան: Ռուսիոյ հայոց այս միջոցիս բա-
ւական համարձակութիւն պէտք է մեզ մօտ գա-

նի ֆիզիկական ոյժերը, վնասակար են առողջու-
թեան համար,—կարճ կերպով կը նկարագրենք
այդ խաղերի եղութիւնը: Մի դաշտի վրա, ահա-
գին բազմութեան ներկայութեամբ, երկու մարդիկ
մօտենում են միմեանց, չափում են միմեանց ոյժե-
րը, միմեանց կպւում, յետոյ էլի հեռանում են
միմեանցից, վերջապէս մէկը յանկարծ բռնում է
միւրիւն ոտներից, բարձրացնում է նրան և ամբողջ
ոյժով շարտում է նրան զետնի վրա, իրանից
երկու երեք արշին հեռաւորութեամբ: Յաղթվածը
իր ամբողջ ծանրութեամբ, մի ծանր քսակի պէս,
ընկնում է գետնի վրա, իր կուրծքից խոր հառա-
չանք արձակելով, շատ անգամ սարսափելի շփու-
մից անմիջապէս արիւն է սկսում հոսել նրա թը-
թից և բերանից. իսկ յաղթողը դրանով չ'ը բա-
ականացած, կատաղած ընկնում է յաղթվածի
վրա, դնում է ծոնքը նրա կուրծքին և խեղդում
է նրան: Ժողովուրդը միջամտում է և սկսում է
միմեանցից բաժանել կուռքներին, որպէս զի մար-
դասպանութիւն չ'ը պատահի: Այնուհետեւ լսվում
են վայրենի «կեցցէներ» ծափահարութիւններ և
յաղթողը փողով վարձատրութիւն է ստանում:
Իսկ յաղթվածը շատ անգամ իր ամբողջ կենսւրը
այնտեղեան տկար է մնում և պատահում է որ
ստանում է բարակացաւ ու մեռնում: Ահա մեր
տղէտ մամուլից գոված ժողովրդական վայրենի
խաղեր, որոնցից այդ մամուլը խորհուրդ է տա-
լիս մեր նոր սերունդին օրինակ առնել: Մենք
ուրեմն չ'ենք սխալվել, անուանելով այդ խաղերը
զլադիստ օրն երկ կոպեկներ:

Մեզ դուր են Մեծ-Երկաւէր գիւղից, որ յու-
նիսի 19-ին այդտեղ թատրոնական ներկայացումն
կար: Ներսիսեան դպրոցի մի քանի երիտասարդ
աշակերտներ ներկայացրին այդ օր հանգուցեալ
Տէր-Գրիգորեանի «Պառաւանքներ խրատ» պիէսն:
Իսկ նոյն ամսի 26-ին, նոյն պարոնները ներկայա-
ցրին «Գալա-Ղազո» և «Երկուսն էլ քաղցած
ենք» օղորդիւնները: Թղթակցինք ատում է որ ներ-
կայացումն շատ աղող չ'էր, քանի որ սիրողները
շատ անփութ են բնական արհեստի մէջ:

Լու համար: Գուք անքան արհամարհանք մեր
վրայ կը նայիք որ մենք ալ կենթադրենք թէ
գերադանց արարածներ ըլլաւու էք, ուրիշ խմորէ
չ'աղուում: Երբ ձեր օրինակներն մեզ կը խըր-
կէք, ամենայն երկխաղով, անհաճութեամբ, կու-
ղէք ըսէք նախապաշարմամբ, կը նայինք վրա-
նին: Իսկ երբ կը տեսնենք թէ չ'են համապատաս-
խաներ մեր շինած իղէալին, թէ անոնք մեզ պէս
պարզ մահկանացուներ են, կը թղթվենք ու-
սերնիս, կը խնդանք ու մէկդի կ'ըլլենք: Եւ ծաղրը
միայն ճրանսայի մէջ չ'է որ կը մեռնի:

Անցեալ շաբաթ «Թէրմէման» հրատարակեց,
շարունակ հինգ օր, թղթակցութիւն մը Տիֆլիսէն
(իբր թէ): Այդ թղթակցութեանն նպատակն էր
պաշտպանել ԼՂՄԻՃԻՆԻՆ, կամ լաւագոյն, ՎԵՆ.
կաթոգիկոսը: Շատ լաւ տպաւորութիւն մը պի-
տի ընել այդ թղթակցութիւնը թէ նախ ապահո-
ւութիւն ունենայինք որ գրողն զմեզ չ'ը խաբէր:
Ինչպէս չ'ենք կրնար հաւատալ անոնց որք գի-
տենք թէ կը գրեն զուտ թշնամութեամբ, նոյն
չ'ենք կարող հաւատք ընծայել թղթակաւոր պաշտ-
պան գրիչներու: Իրողութիւններ են զոր թղթակ-
ցութիւնը յառաջ կը բերէ, ինչպէս հաւատանք
պատմաբանին երբ գիտենք թէ նա մեզ լաւ ծա-
նօթ արկածախնդիր մն է: Ամենքս կը փախաղենք
տեսնել ԼՂՄԻՃԻՆ նախաձեռնի դրութեան մէջ, և
միմիջարկութիւնիս մեծ պիտի ըլլայ թէ ապա-
հովութիւն տան այս մասին: Յայտնի իրողու-
թիւն է որ ԼՂՄԻՃԻՆ հարկ կը տեսնէ Թիֆլիսի
հայոց համակրանքը գրուել. երանի թէ իր դա-
տին պաշտպանութիւնը յանձնէր պատուաւոր
փաստաբաններու:

«Թէրմէման» չ'ըմբռնել թղթակցից կը ջանայ
պատասխանել մեր ապրիլ 24 նամակի դիտողու-

Մեզ պատմում են որ Հաւարարում կայ մի հայ քահանայ, որ իր համար արհեստ է չինել այլ և այլ բարեգործական նպատակներով փողեր ժողովել ամբողջից: Եւ որպէս զի չը կարծեն թէ նա հաւաքած փողերը իր գրպանն է դնում, տէր հայրը հետեւեալ միջոց է գործ դնում հասարակութիւնը գրաւելու համար զէպի իր հանգանակութիւնները: Նախ քան պահանջելու ուրիշից մի նուէր, տէր հայրը իր գրպանից մի քանի բուրլ է հանում և դիմում է մի որ և է մարդուն հետեւեալ խօսքերով: «Նա, սիրելիս, ես այսքան եմ նուիրում, դուք ինչքան կը տաք»: Եւ տեսնելով թէ քահանան շատ է գրկում, ժողովուրդը ինքն էլ սկսում է գրկել ստորագրութեան թերթի վրա: Բայց վերջը ուր է դնում փողը, ոչ ոք չը գիտէ:

Շատ հետաքրքիր տեղեկութիւն են հաղորդել մեզ Հաւարարից: Հաւարարի հարաւարեկեան կողմը, սուրբ Լուսաւորչի եկեղեցու մօտ, ժայռի միջից բլրում է մի հանքային ջերմուկ, Գօգիւր անունով, որ, ինչպէս կարծում է թղթակիցը, ծագում է վրացերէն գօգիւր զի, այսինքն բուքուրթ, ծծումբ բառից: Չուրը, ճամբարի է, ծծումբային է, աղբիւրը պատկանում է Բէհուլթեաններին: Այդ ջրի զարմանալի ստուգարար յատկութիւնը այն է, որ բժշկում է բոլոր, կամ քոս սոված հիւանդութիւնը: Աղբիւրը ունի բազմաթիւ այցելուներ ոչ թէ միայն թիֆլիսից, այլ և զանազան ուրիշ տեղերից: Հետաքրքիր կը լինէր իմանալ քիմիկոսներից թէ արեւոյ բացի ծծումբից այլ ջերմուկը ուրիշ ինչ բաղադրութիւն ունի իր մէջ:

ԱՆԷՔԱՆԻՐԱՊՈՒԹԻՅՈՒՆ մեզ գրում են: «Տեղս չը նայելով որ զարման սկզբներում յորդ անձրեւներն անպակաս էին և խոտանում էին հացի աջող հունձ, բայց այժմ մօտաւորապէս 20 օր է որ անձրեւ չէ եկել: Այս օրերս թէև անձրեւից բաց շատ սակաւ և բաւական չոր է անում: Չորութեան պատճառով ալիւրի գինը 80 կօպէկից յանկարծ մինչև 1 ր. 30 կ. բարձրացաւ:»

Վերջին ժամանակներս Երզրումից ստացած մանաւոր նամակներից տեղեկանում ենք, որ այս տարի եղանակը այդտեղ փոփոխական է. կամ սաստիկ չոր է լինում, կամ հեղեղանման անձրեւներ ու կարկուտ է դալիս, կամ սաստիկ ցուրտ է լինում: Այդ փոփոխական եղանակի պատճառով այլ և այլ հիւանդութիւնները, մանաւանդ ջերմը, շատ տարածված են այդտեղ: Նոյն նամակներից քաղում ենք և հետեւեալ տեղեկութիւնը: «Երկիրս առ այժմ խաղաղ է, սակայն թիւրքաց կառավարութիւնը մեծ տապալակ մէջ է: Առեւտրական գործերը չափազանց բնկած

գրութեան մէջ են. ամեն տեղ տիրում է թանգութիւնը: Թող կառավարութեան չնորձով օրից օր շատանում են քիւրդ առաջակները, որոնք անարգիւ յարձակումներ են գործում անպաշտպան հայ-գիւղացու դէմ: Առաջակների մէջ յայտնվեցաւ իրօ անունով քիւրդ զաւակ առաջակապետ: Ուրեմն այդ էին Թիւրքիայի խոտաղած բարենորոգումները Հայաստանի համար:»

ՇԱՄԱԽԻՈՒՆ մեզ գրում են: «Այստեղ սաստիկ անձրեւներից յետոյ, յանկարծ սկսել են տաք եղանակներ: Բայց այնու ամենայնիւ Բագուից այստեղ շատ ընտանիքներ եկան, իբրեւ ամառանոց: Քաղաքը քիչ կեսից ստացաւ նախ այդ նոր եկած հիւրերի չնորձով և նոյնպէս նոր նշանակված զաւառապետ Նաուսիկօի արած կարգադրութիւնների պատճառով: Գաւառապետը միջ մօտ մօտը գործելու օրից աշխատում է ամեն կերպ քաղաքին կենսից տալ: Նա կարողացել է քաղաքային այդին, որ մինչև այժմ անխնամ ընկած էր, կարգի գցել: Այժմ իւրաքանչիւր երեկոյ հասարակութիւնը գրծում է այդ այգիում և շարաթը երկու անգամ լինում է այգիում և բաժնուրթիւն և ցանկացողները պար են գալիս: Չմեղայ կուրի համար զաւառապետը ժողովել է մօտաւորապէս 3,800 ռուբլ, որպէս զի վերականգնեցնէ այդ կուրը:»

«Մշակի» երէկվայ համարում տղված խոտն լուրի մէջ, որ մենք քաղցից օտար լրագրիւններից, ասված էր որ Կ. Պօլսում հրատարակվում են 6 հատ հայոց լրագրիւններ, իսկ Զմիւռնիայում 1 հատ հայերէն լրագրիւ: Այդ տեղեկութիւնը սրբալի է. որքան մեզ յայտնի է, Կ. Պօլսում հրատարակվում են այժմ 8 հատ հայերէն լրագրիւններ, չը հաշվելով հայերէն տառերով, բայց թիւրքերէն լեզուով հրատարակվածները, իսկ Զմիւռնիայում 2 հատ:

Ներկայ համարում տղում ենք ԲԱԳՈՒԻ Մարգարական ընկերութեան մի յայտարարութիւն, որով ընկերութիւնը հրաւիրում է իր զարդների համար երկու ուսուցիչներ: Ցայտարարութիւնը տղված է թերթի չորրորդ երեսի վրա:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Խաղական արտաքին գործերի մինիստրը արդէն երկրորդ անգամ հետաքրքիր յայտարարութիւններ է անում իտալական պարլամենտի հանդէպ:

Համար կը գրենք: Մենք ոչ ուսմը հաճոյ ըլլալու պէտք ունենք: Մենք ձեռի պէս վարձկան գրել չենք: «Մշակի» համակրողներն բազմաթիւ են և մենք ալ անոնցմէ մին ենք: Մենք երբեք մեր թղթակցութեան մէջ «Մշակի» խմբագրապետին անձնական արձանագրութիւններ չենք գրած, և ոչ ալ «Մշակի» չափազանց զովանանքի տուած ենք, որ չը կարծուի թէ չորրորդութիւն մը կը կեննք, չորրորդութիւնը հասարակական նախապետական է ընողին ալ, ընդունողին ալ: Բայց դուք այնպէս չէք ընել: Սակայն ինչ էք դուք: Այսօր Մանկունին կը վճարէ ձեր անհամ գրիչը, վաղը եթէ Շէյխ-Իւ-Իսլամը ձեզ փող տալ դուք անոր կողմը կըլլաք: Ձեզի պէս արարածներն ոչ սկզբունք ունին, ոչ զգացմունք, ձեր նշաբաբանն է, Wess' Brod ich esse, dess' Lied ich Singe.

Իրաւ զմեզ չէք ձանձրէք չը հարցուցիք պ. Այվազեանի: Կը կասկածիք որ մենք ալ զձեզ չը ձանձրանք: Ե՛հ, դուք այն նշանաւոր մասնիչը չէք որ օր մը 77-ին, թրքաց պօլիսը պատրիարքարան խրկեցիք: Դուք այն չէք որոյ համար 78-ին կը գրէինք «Մշակի» թէ քանի որ մեր մէջ այսպիսի մատնիչներ կան կարելի չէ ազգային զաւառիք մը ունենալ: Անցողաբար ձեզ լուր մը. այն երկրասարդը զոր դուք ամենին աւելի մատնեցիք, այժմ ձեր օրինակը շատ լաւ կը գտնէ, և եթէ հոս ըլլայիք ապահով պիտի դար ձեր ոտքերն ալ համբուրել, ինչպէս համբուրեց «Մամուրի», «Մանգուլի» ուղբեր, որպէս զի խնային իրեն, թէպէտ առաջինը 12 տարի, միւսը 5 տարի, զիս ամեն կերպով ծաղրեցին, նախատեցին: Եթէ «Մշակի» 78—79-ի Պօլսոյ թղթակցութիւններն կարողաք, պիտի տեսնէք որ ձեր վրայ աղ-

մենտի մէջ եղիպտական հարցի վերաբերութեամբ, գրում է «ΓΟΛΟΤ»: Առաջին անգամ Մանկունի յայտնեց պարլամենտին և եւրօպական հասարակութեանը, որ անգլո-ֆրանսիական միջամտութիւնը եղիպտական գործերին չը կայացաւ, որովհետեւ այդ տուութիւնները: Երկրորդ անգամ նա հաղորդեց պարլամենտին շատ հետաքրքիր տեղեկութիւններ եթէ ոչ այն աշխատանքների ընթացքի մասին, որ կատարում է կօնֆերենցիան, զոնէ այն տրամադրութեան վերաբերութեամբ, որ տիրում է նրա մէջ: Մանկունի շատ քիչ նոր բան յայտնեց, բայց նրա ասածները այն առաւելութիւնն ունեն, որ նրանք անպայման ճիշդ են:

Ամենից առաջ իտալական մինիստրը հաստատեց այն տարածված լուրը, թէ կօնֆերենցիային մասնակցող պետութիւնները, պարտաւորվելով առանձնապէս չը միջամտել, այնու ամենայնիւ իւրաքանչիւրը նրանցից իրաւունք է ստացել միջամտել եղիպտական գործերին, եթէ հարկաւոր լինի իր հպատակների կենսից և կայքը պաշտպանել: Նրա խօսքերից երևում է, որ կօնֆերենցիան վճռել է թող չը տալ, որ եղիպտոսը թիւրքաց հասարակ նահանգ զառնայ և հարկաւոր է համարում պաշտպանել այդ երկրի մէջ մտցրած վերանորոգութիւնները: Խորհրդակցող քաղաքագետները չեն կամենում թող տալ պետութիւններից մէկի զինաւորված միջամտութիւնը, բայց անհրաժեշտ են համարում պաշտպանել Անգլիայի շահերը եղիպտոսի մէջ: Մանկունի մեկնութիւնից երևում է, որ Անգլիան ընդդէմ է Սուէզի ջրանցքը չէ-զք դարձնելու մտքին, որովհետեւ նրա համար անհրաժեշտ է այդ տեղից զօրքեր անցկացնել չնդհատան: Այդ անհրաժեշտութիւնը թող չէ տալիս խոտնել ջրանցքի չէզոքութեան հարցը նրա վրա աղատ նաւաւազութեան հարցի հետ:

Խաղական արտաքին գործերի մինիստրի բոլոր ասածներից երևում է, որ Անգլիայի բռնած դիրքը կօնֆերենցիայի մէջ նման չէ միւս պետութիւնների դիրքին: Կարելի

է երթադրել, որ անգլիական կառավարութիւնը Սուէզի ջրանցքի պահպանութեան հարցի վերաբերութեամբ համաձայն չէ միւս պետութիւնների հայեացքների հետ: Անգլիայի համար Սուէզի ջրանցքը ոչ թէ միայն առեւտրական, այլ և ստրատեգիական ծանապարհ է: Եթէ որ և է պատճառով կօնֆերենցիայի մէջ յաղթող հանդիսանար մի կարծիք, որ 'ի նկատի չառնէր այդ առանձնապատկութիւնը, Անգլիան անպաշտպան կը բաժանվի միւս պետութիւններից և առանձնապէս կը գործի:

Առանց այդ էլ Անգլիան բացարձակ պատրաստվում է այդպիսի գործողութիւնների համար: Անգլիական բեռնակիր նաւերը գրեթէ ամեն օր ծով են դուրս գալիս անգլիական զօրքերով: Վճռված է չնդհատանից հասցնել եղիպտոս 10,000 զօրք, որի մի երրորդականը անգլիական զօրքեր կը լինեն, իսկ երկու երրորդականը տեղացիներ: Վուլվիչի զինարանի մէջ պատրաստութիւններ են տեսնվում 72 թնդանօթներ եղիպտոս ուղարկելու համար, որոնցից 30 մեծ դիրքի պաշարողական թնդանօթներ են: Այլեքանդրիայի մէջ եղած անգլիական նաւատորմի մանր նաւերը արդէն նաւախաղեր սկսեցին, որոնք սաստիկ անանհագնատացին Արաբի-փաշային: Երեւի այդ նաւախաղերը զօրքերը ափ իջեցնելու փորձերի պատրաստութիւններն են:

Քանի որ Անգլիան այդպիսի դիրք է բռնել, միւս պետութիւններին մնում է հոգալ որ անգլիական զինաւորված միջամտութեանը ընդհանուր եւրօպական գործի բնաւորութիւն տրվի: Այդ բանին կարելի է համարել համադրելով անգլիական կառավարութեանը գործել իբրեւ եւրօպայի հաւատարմատար: Բայց ցանկալի կը լինէր, որ եւրօպական մի այլ մեծ պետութիւն գործնականապէս մասնակցէր անգլիական միջամտութեանը: Այդ դերը ամենից լաւ կարող էր Ֆրանսիան կատարել, բայց մինչև այժմ փարիզից ստացված բոլոր տեղեկութիւնները ստիպում են կասկածել այդ գործի աջողութիւնը, թէպէտ վերջին օրերում փարիզի մէջ լուր տարածվեցաւ, որ

թեանց: Կաշխատի հաստատել թէ Պաթումէ ամսադրած նամակը իրաւ Պաթումէն գրած է: Է՛ր հոգնեք մենք ալ իրեն հակառակը հաստատելու վրան զի ինքն մեզմէ լաւ գիտէ թէ Պաթումին երեսն անգամ տեսած չունի: Խեղճ մարդ. ինչպէս կըլլայ որ այդ նամակից պահարանին վրայ թղթատարութեան կնիքը ուրիշ քաղաքէ մ'է, զոր մենք տեսանք:—Շրջմուրի կը փափագի որ, մենք լուծութիւն պահենք այն իրողութեանց համար որ մեր աչքին տակ չեն կատարուի: Բայց դիտաւրուէք որ, եթէ մի քանի ամիս է միայն որ դուք վանքի մը անկիւնը արեղաներէ լուր կանչէք Ռուսոյի հայոց վրայ, մենք շատ տարիներ են որ ամեն կերպով կուսումնասիրենք Ռուսաստանի հայերը, և ամեն իրողութեանց վրայ ձեզմէ աւելի լաւ տեղեկութիւն ունենք:—Դուք դեռ կը յանգնիք ըսել թէ «Մշակի» դէմ ձեր գրածներն զրգարութիւն չեն: Եթէ կուզէք Պօլսոյ հայերն մոլորեցնել, նոքա շատ լաւ կը տրամաբանեն: Եթէ «Մշակ» ազգայնաւ մեքենայութեանց գործիք մ'է, կըսեն և իր բաժանորդներն պաշտօնակալներ են, էր ժողովուրդը կուրօրէն կը վտանգի նմա և իր փողը կուտայ անոնց զոր ցոյց կուտայ «Մշակ»: Թիւրքոյի հայերը անգլիկոս զուտար ընդունեցան «Մշակի» միջոցաւ: Եւ բոլ «Արարատ»: Դուք կըսէք թէ մատնիչ չէք, ուրեմն ինչ են ձեր գրածներն: Դուք կը յայտարարէք ձեր նամակին մէջ թէ ամեն մարդիկ որ նպատակ կընդունին «Մշակէն» քաղաքական գործիք ըլլալու համար էր, և այսպէսով թրքաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէք մեր ընկերութեանց վրայ. մատնութիւնը ուրիշ ինչպէս կըլլայ:—Դուք կուզէք որ մենք լուռ կենանք և ձեզ նման վատերու ինչ արժէն ցոյց չը տանք, և կըսէք թէ մենք «Մշակի» հաճոյ ըլլալու

ուր տեղեկութիւններ կան: Ո՛ր դիտէ դուք մեզ պարտական ըլլաք ձեր այս աւուր դիրքը: Մեր թղթակցութիւններին Մանկունին տեղեկացած ըլլալու է թէ ձեզ նման անօրապաշտ արարած մը կայ մեր մէջ: Եթէ սրբազանը կուզէ կրնայք այսօր իրեն ներկայացնել ուրիշ երկրասարդ մ'ալ, որուն գրիչը ձեզմէ շատ բարձր է, և ձեր պաշտօնը ձեզմէ լաւ կերպով կրնայ կատարել:

Այսօր այսպիսի բաւական է: Եթէ ձեր խաղատակութիւնը չարունակէք քիչ ատենէն կը տեսնէք ձեր կենսադրութիւնն ալ ապացուցական թուղթերով, ձեզմէ ստորագրուած և տպուած: Ինչ ըսել կուզեմ կը հասկնաք:

Ատենէ մը ի վեր սովորութիւն սկսած է ըլլալ օտարներուն առջև նախատել ով որ հայ ազգին մէջ անուն մը, դիրք մը ունի: Ազգին բոլոր գործերն փառահաւանաւ, վերջապէս ընել ամեն ինչ որ հնար է, որպէս զի օտարը մեր վրա համարում չունենայ: Երկու անգամ է որ տեղույս «Սթամպուլ» թերթին մէջ յօդուածներ կը տեսնուին Ազգ. ժողովոյ և թորեն սրբազանի նկատմամբ: Խայտառակ, ստախօս, զրգարալի յօդուածներ: «Սթամպուլ» Պօլսոյ ամենէն կարևոր եւրօպական թերթն է: Եթէ ազգեցութիւն ունի, զեպաւանական չըքանակները կարևորութիւն կընծային անոր, և սովորաբար ամեն օր այդ թերթը թարգմանել կուտայ իրեն համար, ահա այս թերթին է որ կը դիմեն հայերը խայտառակներու մեր եկեղեցականները, մեր ժողովները: Թերթը մեղաւոր չէ, հայոց բարեկամ է, բայց կանօնաւոր (սեպուած) անձէ կը թելադրուի որ գրէ: Իրբ թէ թորեն սրբազան հազար ոսկի ընդունած ըլլալ իր եղբոր կնոջմէն որպէս զի պատրիարքութիւնը ձեռք բերէ, և այս հազար ոսկիով հայոց երես-

փոխաններն պիտի գնէ: Կը տեսնէք ելլել աշխարհի բոլոր թէ կարելի է դնել հայ ազգին ներկայացուցիչները քանի մը ոսկիով: Խորեն սրբազանի բերանը կը դնեն այնպիսի խօսքեր որ երբեք ըրած չէ: Կը ջանան պատրիարքը համարել զոտ սպիտակ պատճառաւ ցոյց տալ: Ինչ որ մեր թշնամի թիւրքը պիտի ընէր, նոյնը կընեն, ով գիտէ որ Սալտի կամ ձեկտէթի վաճառուած չեն այսպիսի հայեր: Մենք լաւ հետամուտ ըլլալով իմացանք որ զատնը գրել տուողը թորեն սրբազանի ամենաշնորհ բարեկամներէն մին է, բայց այն բարեկամներէն որ յայտնապէս կը գովեն, զազանապէս կը հարուստանան: Այդ պարուն տեսնուելով Բէրա պ. Կրաթօնքիէի հետ, «Սթամպուլ» խմբագրապետը, լաւ մը կը թելադրէ զիս որ այս օրինակ գրէ, համոզելով որ հայոց շատ ախորժիկ պիտի ըլլան այս տեղեկութիւններն: Խեղճը չը գիտնալով կը գրէ: Այս հայր այն պարուն է որ երկար ատեն Պալեստին Սարգիս պէյի որ այս օրինակ գրէ, համոզելով որ հայոց շատ ախորժիկ պիտի ըլլան այս տեղեկութիւններն: Խեղճը չը գիտնալով կը գրէ: Այս հայր այն պարուն է որ երկար ատեն Պալեստին Սարգիս պէյի որ այս օրինակ գրէ, համոզելով որ հայոց շատ ախորժիկ պիտի ըլլան այս տեղեկութիւններն: Խեղճը չը գիտնալով կը գրէ: Այս հայր այն պարուն է որ երկար ատեն Պալեստին Սարգիս պէյի որ այս օրինակ գրէ, համոզելով որ հայոց շատ ախորժիկ պիտի ըլլան այս տեղեկութիւններն:

«Արեւիկան Մամուլ» պ. Շահնուրը որ իր վերջին նամակին մէջ երազատեաներու երազներն կը պատմէ, ինքն ալ կրպղ մը կը տեսնէ թէ «Մշակ» ջերմ պաշտպան է Երուսաղէմի պարտուց վճարման եղանակին ընդդէմ «Արեւիկան Մամուլ»:

Հայկակ

Ֆրանսիական կառավարութիւնը տաս մի-
լիոն ֆրանկ արտաքին կարգի կրեդիտ պա-
հանջեց, որպէս զի ծախիւն այն ծախսերը,
որոնք հարկաւոր կը լինեն եղիւրտական
գործերին զինաւորված միջամտութեան
համար:

ՆԱԽԱԿ ԹԻԻՐԻՍԻՅԵՑ

Վան, 1/13 յունիսի 1882

Հայը օտարին ծառայելու համար չառ քաջ է
և հաւատարիմ, բայց երբ հարկ լինի իր ազգի
մէջ ծառայել հայի հրամանատարութեան տակ,
նա կարծես թէ անպատուութիւն կը համարի այդ
իրեն և հլու հնազանդ հայը անհաւատարիմ, ա-
պատամբ և տիրապաւ կը դառնայ, չարքաշ և զը-
ժոխքներ կենսին վարժուած հայը սատակ գան-
գաններ կանէ հնչուութիւններ և փախկութիւն-
ներ գրկելու համար, վերջապէս, հլու
կամակամար խելոյ հայը կը ցանկայ մի բռնաւոր
իշխան դառնալ իւր հայ ընկերներու և նոյն իսկ
իւր հայ իշխողի վրա: Դ՛նչ պատճառի պէտք է
վերադառնալ հայի այս օտարամտութիւնը: Հայը իւր
անձնական արժանապատուութեան զգացումը կո-
րուած, վնասած, յուսահատուած է ինք իրմէ,
կը մտածէ որ ինք անգոր լինելով, առանց օտա-
րի ուժին չէ կարող ոչինչ գործել, թէև օտարի
ուժին մեծ մասը ինք կը կազմէ շատ անգամ:

Այս խորհրդածութիւններու պատճառ եղած
է անուանի աւաղակ հայազգի Աւոյն այս օրեր
ձերբակալութիւն: Ձեր ընթերցողները գիտեն ան-
շուշտ որ այս կողմեր մի անուանի աւաղակապիտ
կայ Համդոյ անուն, Հայդերանլի քուրդերի ցեղէն:
Սա մի քանի տարի է որ իւր աւաղակութիւննե-
րով սարսափ ձգած է վասպուրականի հիւսիսա-
յին կողմերն, բազմաթիւ զիւղեր և ճանապարհ-
հորդներ կողոպտած է քրիստոնէայ և մահմեդա-
կան չը խորհելով, և որ առկի հետաքրքրականն է,
սա զլիսաւորապէս թիւրք պաշտօնատարներու հա-
կաւած լինելով, երբ ձեռքն անցած են, սոսկա-
լի ներդրութիւններ տուած է նոցա, ալանջի քիթն
կտրելով և անասելի խայտառակութիւններ անե-
լով արձակած է դանձը, պատուիրելով որ եր-
թան վալի փաշան պատմեն ինչ որ իրենց ա-
րած է: Բայց թիւրք կառավարութիւնն զինք այս
աստիճան արհամարհող և ներող մի աւաղակապի-
տը դեռ չէ յաջողած ձերբակալել ցարդ:

Այս Համդոյի զլիսաւոր գործակցը, խորհրդա-
կանը, վերջապէս աջ բաղադր Աւոյ (Աւետիա) ա-
նուն մի քաջ հայ է և Համդոյ իւր զլիսաւոր քա-
ջագործութիւններ սորա ձեռքով դուրս տարած
է: Աւոյ Արժէշէն երկու ժամի չափ հեռի հայոց
Յատարանի գիւղէն մի կարիճ երիտասարդ է, կար-
ճահասակ, գէր, լայն ճակատով և խոր և կայծակ-
նացայտ աչքերով: Շատ յանդուրժ բնաւորութիւն
ունի: Պարսկաստանէն մի խումբ հայեր կը զան
վասպուրականի Պղտիկ գիւղէն հարս տանել, մի
քուրդ աղա կը յանձնարարէ Համդոյին որ այս
հայեր անխտանց տանի Պղտիկ գիւղ և վերադար-
ձունէ հարսներէն յետոյ: Համդոյ Աւոյի կը յանձ-
նէ այդ գործ. սա հարսներներն ապահովապէս
կը բերէ Պղտիկ գիւղ և ինք մերձակայ գիւղերն
պարտեղ կինէ, Գուգազ գիւղին մէջ մի ճանա-
պարհորդ քուրդ աղայի կը սպաննէ, նորա գեղե-
ցիկ ձին կառնէ և կը զրկէ Համդոյին, ինք ալ
կը վերադառնայ Պղտիկ գիւղ: Բերկրիի գայմա-
գամն բաղմամբ զօրքեր առած կը գայ Պղտիկ
գիւղ և գիւղացիներն նեղելով Աւոյն կը պահան-
ջէ, Պարսկաստանէն եկած հայերն բանաւորել
կուզէ: Այդ ժամանակ Աւոյ զուրս գալով իւր
պահուած տունէ, հրացանը ձեռքին կը կենայ
դրան առջև և կը պոռայ, Աւոյն այստեղ է. ինչ
կը նեղէք ուրիշներն, եկէք տեսնեմ թէ ինչ կու-
զէք: Հարկաւոր զինուած մարդեր այստեղ խռո-
նուած, չեն կարող մի Աւոյին վրայ տալ զի կը
սպառնայ ամենին ալ սպաննել այնտեղ: Վերջա-
պէս, գայմագամն զինաւոր կը գայ Աւոյի առջև,
կաղաչէ կը պաղտայ որ իրենց հետ միասնել եր-
թաւ, պատուաւոր խոստումներ կանէ և մի քանի
անգամ երբեք անելով կը վստահացունէ որ բը-
նաւ չեն վնասեր իրեն: Աւոյ գայմագամի երդում-
ներն խաբուելով անձնատուր կը լինի և զինք
շղթայակապ կը բերեն Վան ուր միջին և խոր
բանտի մը մէջ ձգուած է: Անա լիմցի կարիճ փո-
մասին քով որ ինքզինք պաշտպանելու համար
ստիպուած էր մի քուրդ սպանել, աւելցաւ և մի
կարիճ հայ բանտին մէջ, Յասպուրակցի Աւոյն:
Սա քանի անգամ խօսած էր իւր պատահած հա-

յերուն, ձերբակալութիւն յառաջ, թէ ինք ստի-
պուած գնացած է Համդոյի մօտ, քանի որ մի օ-
րինաւոր հայկական խումբ չը կայ որ գործէ նմա
հետ իւր նպատակի համեմատ և թուրքերի զինուն
փորձանք դառնայ:

Քաղաքին մէջ պարսիկ վաճառականաց յատուկ
մի խան (քարվանսարա) կայ որ Ալէմ խանի կը
կոչուի: Թիւրք կառավարութիւնն անցած չարաթ
պաշարեց այդ խան և մի թրքուհի գտաւ որ ա-
միսներէ հետէ պարսիկներն պահած են եղեր
այդ խանի մէջ: Նաև հարկերի մօտ արջունի
հրացանները դտաւ Մարթինի Հանրի տեսակէն
զորս պարսիկ վաճառականներն արջունի զէպոյն
գործացած են եղեր, պահապաններն կաշառելով:
Կառավարութիւնն զրաւեց այդ հրացաններ և
պարսիկներն բանտարկելով հարցաքննութեան են-
թարկեց:

Կառավարութեան Մէջլիսի մատրիֆի (կըթա-
կան ժողով) մուֆէթիին (քննիչ) կը շարունակէ
պայքել թուրք վարժարաններն և կը քննէ թէ
ինչ դասեր կը խօսուին, դասաղիրներուն մէջ կա-
ռավարութեան դէմ բան գործած կայ, դասատու-
ներն օստմանաւ հպատակ են թէ ուստիւստակ
և այլն: Անցած օր Վարաղի վանքի հողագործա-
կան վարժարանն ալ գնացեր են և երբ տեսեր
են թէ այնտեղի աշակերտներն թիւրքերէն լաւ
չը գիտեն, զիտուրութիւն արեր են թէ ով որ
թիւրքերէն չը գիտէր, ոչինչ չը գիտէր: Անա թէ
ինչ խելքի տէր մարդիկ եկած են ուսում տարա-
ծել վասպուրականի մէջ: Երէկ Վալի փաշան,
բազմաթիւ մարդիկ հրակրեց թիւրք և հայ և ա-
ռաջարկեց որ կըթական տուրք վճարեն նուէր ա-
նունով 1 մէճիլիէն (զրէթէ 1 բուրջ 80 կուպէ)
սկսած մինչև 1 շանի տարեկան: Այս հաւաքուած
զուտարով կառավարական դպրոցներ պէտք է
բանան: Ուրեմն հայը պէտք է թէ իւր աղային
վարժարաններուն փող տայ այժմ և թէ կառա-
վարութեան վարժարաններուն: Մենք կը յուսա-
լինք որ կառավարութիւնը մի վարժարաններուն
պիտի օգնէ, բայց բանից դուրս եկաւ այժմ որ
մենք պէտք է օգնենք կառավարութեան վարժա-
րաններուն: Թիւրքի առածը կասէ. էթէթէն էյի
տիւրակի տիւր (լաւ փող է կիթ, միայն ձայն ունե-
նայ):

Հրանտ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Լիսաբոնից հաղորդում են «Standard» լրա-
դրին, որ 25-ին յունիսի մեծ ժողովրդական գումա-
րուն մի քաջ հայ է և Համդոյ իւր զլիսաւոր քա-
ջագործութիւններ սորա ձեռքով դուրս տարած
է: Աւոյ Արժէշէն երկու ժամի չափ հեռի հայոց
Յատարանի գիւղէն մի կարիճ երիտասարդ է, կար-
ճահասակ, գէր, լայն ճակատով և խոր և կայծակ-
նացայտ աչքերով: Շատ յանդուրժ բնաւորութիւն
ունի: Պարսկաստանէն մի խումբ հայեր կը զան
վասպուրականի Պղտիկ գիւղէն հարս տանել, մի
քուրդ աղա կը յանձնարարէ Համդոյին որ այս
հայեր անխտանց տանի Պղտիկ գիւղ և վերադար-
ձունէ հարսներէն յետոյ: Համդոյ Աւոյի կը յանձ-
նէ այդ գործ. սա հարսներներն ապահովապէս
կը բերէ Պղտիկ գիւղ և ինք մերձակայ գիւղերն
պարտեղ կինէ, Գուգազ գիւղին մէջ մի ճանա-
պարհորդ քուրդ աղայի կը սպաննէ, նորա գեղե-
ցիկ ձին կառնէ և կը զրկէ Համդոյին, ինք ալ
կը վերադառնայ Պղտիկ գիւղ: Բերկրիի գայմա-
գամն բաղմամբ զօրքեր առած կը գայ Պղտիկ
գիւղ և գիւղացիներն նեղելով Աւոյն կը պահան-
ջէ, Պարսկաստանէն եկած հայերն բանաւորել
կուզէ: Այդ ժամանակ Աւոյ զուրս գալով իւր
պահուած տունէ, հրացանը ձեռքին կը կենայ
դրան առջև և կը պոռայ, Աւոյն այստեղ է. ինչ
կը նեղէք ուրիշներն, եկէք տեսնեմ թէ ինչ կու-
զէք: Հարկաւոր զինուած մարդեր այստեղ խռո-
նուած, չեն կարող մի Աւոյին վրայ տալ զի կը
սպառնայ ամենին ալ սպաննել այնտեղ: Վերջա-
պէս, գայմագամն զինաւոր կը գայ Աւոյի առջև,
կաղաչէ կը պաղտայ որ իրենց հետ միասնել եր-
թաւ, պատուաւոր խոստումներ կանէ և մի քանի
անգամ երբեք անելով կը վստահացունէ որ բը-
նաւ չեն վնասեր իրեն: Աւոյ գայմագամի երդում-
ներն խաբուելով անձնատուր կը լինի և զինք
շղթայակապ կը բերեն Վան ուր միջին և խոր
բանտի մը մէջ ձգուած է: Անա լիմցի կարիճ փո-
մասին քով որ ինքզինք պաշտպանելու համար
ստիպուած էր մի քուրդ սպանել, աւելցաւ և մի
կարիճ հայ բանտին մէջ, Յասպուրակցի Աւոյն:
Սա քանի անգամ խօսած էր իւր պատահած հա-

յերուն, ձերբակալութիւն յառաջ, թէ ինք ստի-
պուած գնացած է Համդոյի մօտ, քանի որ մի օ-
րինաւոր հայկական խումբ չը կայ որ գործէ նմա
հետ իւր նպատակի համեմատ և թուրքերի զինուն
փորձանք դառնայ:

Քաղաքին մէջ պարսիկ վաճառականաց յատուկ
մի խան (քարվանսարա) կայ որ Ալէմ խանի կը
կոչուի: Թիւրք կառավարութիւնն անցած չարաթ
պաշարեց այդ խան և մի թրքուհի գտաւ որ ա-
միսներէ հետէ պարսիկներն պահած են եղեր
այդ խանի մէջ: Նաև հարկերի մօտ արջունի
հրացանները դտաւ Մարթինի Հանրի տեսակէն
զորս պարսիկ վաճառականներն արջունի զէպոյն
գործացած են եղեր, պահապաններն կաշառելով:
Կառավարութիւնն զրաւեց այդ հրացաններ և
պարսիկներն բանտարկելով հարցաքննութեան են-
թարկեց:

Կառավարութեան Մէջլիսի մատրիֆի (կըթա-
կան ժողով) մուֆէթիին (քննիչ) կը շարունակէ
պայքել թուրք վարժարաններն և կը քննէ թէ
ինչ դասեր կը խօսուին, դասաղիրներուն մէջ կա-
ռավարութեան դէմ բան գործած կայ, դասատու-
ներն օստմանաւ հպատակ են թէ ուստիւստակ
և այլն: Անցած օր Վարաղի վանքի հողագործա-
կան վարժարանն ալ գնացեր են և երբ տեսեր
են թէ այնտեղի աշակերտներն թիւրքերէն լաւ
չը գիտեն, զիտուրութիւն արեր են թէ ով որ
թիւրքերէն չը գիտէր, ոչինչ չը գիտէր: Անա թէ
ինչ խելքի տէր մարդիկ եկած են ուսում տարա-
ծել վասպուրականի մէջ: Երէկ Վալի փաշան,
բազմաթիւ մարդիկ հրակրեց թիւրք և հայ և ա-
ռաջարկեց որ կըթական տուրք վճարեն նուէր ա-
նունով 1 մէճիլիէն (զրէթէ 1 բուրջ 80 կուպէ)
սկսած մինչև 1 շանի տարեկան: Այս հաւաքուած
զուտարով կառավարական դպրոցներ պէտք է
բանան: Ուրեմն հայը պէտք է թէ իւր աղային
վարժարաններուն փող տայ այժմ և թէ կառա-
վարութեան վարժարաններուն: Մենք կը յուսա-
լինք որ կառավարութիւնը մի վարժարաններուն
պիտի օգնէ, բայց բանից դուրս եկաւ այժմ որ
մենք պէտք է օգնենք կառավարութեան վարժա-
րաններուն: Թիւրքի առածը կասէ. էթէթէն էյի
տիւրակի տիւր (լաւ փող է կիթ, միայն ձայն ունե-
նայ):

Հրանտ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Լիսաբոնից հաղորդում են «Standard» լրա-
դրին, որ 25-ին յունիսի մեծ ժողովրդական գումա-
րուն մի քաջ հայ է և Համդոյ իւր զլիսաւոր քա-
ջագործութիւններ սորա ձեռքով դուրս տարած
է: Աւոյ Արժէշէն երկու ժամի չափ հեռի հայոց
Յատարանի գիւղէն մի կարիճ երիտասարդ է, կար-
ճահասակ, գէր, լայն ճակատով և խոր և կայծակ-
նացայտ աչքերով: Շատ յանդուրժ բնաւորութիւն
ունի: Պարսկաստանէն մի խումբ հայեր կը զան
վասպուրականի Պղտիկ գիւղէն հարս տանել, մի
քուրդ աղա կը յանձնարարէ Համդոյին որ այս
հայեր անխտանց տանի Պղտիկ գիւղ և վերադար-
ձունէ հարսներէն յետոյ: Համդոյ Աւոյի կը յանձ-
նէ այդ գործ. սա հարսներներն ապահովապէս
կը բերէ Պղտիկ գիւղ և ինք մերձակայ գիւղերն
պարտեղ կինէ, Գուգազ գիւղին մէջ մի ճանա-
պարհորդ քուրդ աղայի կը սպաննէ, նորա գեղե-
ցիկ ձին կառնէ և կը զրկէ Համդոյին, ինք ալ
կը վերադառնայ Պղտիկ գիւղ: Բերկրիի գայմա-
գամն բաղմամբ զօրքեր առած կը գայ Պղտիկ
գիւղ և գիւղացիներն նեղելով Աւոյն կը պահան-
ջէ, Պարսկաստանէն եկած հայերն բանաւորել
կուզէ: Այդ ժամանակ Աւոյ զուրս գալով իւր
պահուած տունէ, հրացանը ձեռքին կը կենայ
դրան առջև և կը պոռայ, Աւոյն այստեղ է. ինչ
կը նեղէք ուրիշներն, եկէք տեսնեմ թէ ինչ կու-
զէք: Հարկաւոր զինուած մարդեր այստեղ խռո-
նուած, չեն կարող մի Աւոյին վրայ տալ զի կը
սպառնայ ամենին ալ սպաննել այնտեղ: Վերջա-
պէս, գայմագամն զինաւոր կը գայ Աւոյի առջև,
կաղաչէ կը պաղտայ որ իրենց հետ միասնել եր-
թաւ, պատուաւոր խոստումներ կանէ և մի քանի
անգամ երբեք անելով կը վստահացունէ որ բը-
նաւ չեն վնասեր իրեն: Աւոյ գայմագամի երդում-
ներն խաբուելով անձնատուր կը լինի և զինք
շղթայակապ կը բերեն Վան ուր միջին և խոր
բանտի մը մէջ ձգուած է: Անա լիմցի կարիճ փո-
մասին քով որ ինքզինք պաշտպանելու համար
ստիպուած էր մի քուրդ սպանել, աւելցաւ և մի
կարիճ հայ բանտին մէջ, Յասպուրակցի Աւոյն:
Սա քանի անգամ խօսած էր իւր պատահած հա-

յակ են զինաւորական ծառայութեանը: Պատերազ-
մական գործողութիւնները համարվում են անխախ-
չելի Ալէքսանդրիայում:

—Լրագիրներին Լճագոնից հեռագրում են յու-
նիսի 22-ին, որ լորդերի ժողովը 138 ձայներով
մեծամասնութեամբ 62-ի դէմ մերժեց պարլամեն-
տական երդումի մասին առաջարկած բիլլ:

—Լճագոնից լրագիրներին հեռագրում են յու-
նիսի 22-ին, որ համախմբների ժողովը ընդունեց
ստիպողական բիլլի անյետաձգութիւնը 402 ձայ-
ների մեծամասնութեամբ 19-ի դէմ, որից յետոյ
պարնեկականները յայտնեցին, որ չեն մասնակցի
ստիպողական բիլլի վիճարկութիւններին, և, ի
բաց աւանդով չորսից, զուրս գնացին համախմբնե-
րի ժողովից:

—Լրագիրներին Լճագոնից հեռագրում են յու-
նիսի 22-ից, որ վեստմինստերում կայացաւ մի-
նիստների խորհուրդը: Գրեմսլի թողեց լորդերի
ժողովը խորհրդին ներկայ գտնվելու համար
զլիսաւոր հրամանատարը նոյնպէս խորհրդակցում
էր մինիստրներին հետ: Ինչպէս լսվում է, պատե-
րազմական գործողութիւնը անխախչելի է: Խո-
սում են մինչև անգամ Ալէքսանդրիայի ամբու-
թիւնների ուժեղացումն մասին:

—Նիւ-Եորկից ստացված տեղեկութիւնների հա-
մաժամ, Նիւ-Յէրսէյ նահանգի նահանգապետը չըը-
ջարեւական հրատարակեց, որով նախագահաց-
նում էր բնակիչներին չը մասնակցել փողոցային
անկարգութիւններին և յայտնում էր, որ նա,
հարկաւոր ժամանակ, պատերազմական ոյժ ևս
կը գործածէ անկարգութիւններին վերջ դնելու
համար:

—Նիւ-Եորկից լրագիրներին գրում են, որ յու-
նիսի 12-ին, երբ միտտեր Գիկս, Գիտօր բանտային
խոստովանաւորը, յայտնեց, որ կառավարութիւ-
նը մերժեց նրա մահաւան պատիժը յետաձգելու
ինչպէս, Գիտօր բացականչեց. «Գնացէ՛ք իմ կող-
մից Արտուր նախագահի մօտ: Մտնելը ձեր
բռնաբանը նրա քիթին և ասեցէ՛ք, որ ես եմ ա-
նում այդ նախագահին: Նա պէտք է անպայման
ների ինձ: Եթէ նա այդ բանը չի անի, այն ժա-
մանակ Ամենակարգ Աստուած յախնանական ա-
նէճքի կը դատապարտի նրան: Ասում եմ ձեզ,
եղբայր Գիկս, որ ես Աստուծոյ մարդ եմ, և Աս-
տուած պաշտպանում է իրաններին»:

—«Courrier des Etats-Unis» լրագրին Եօկա-
հայեցի գրում են, որ զերմանական աղբիւր-
ութիւնը աւելի և աւելի տարածվում է Եւրոպայի
համար: Ճշմարիտ է, եւրոպական ժողովուրդը սի-
րում է փոփոխութիւն, անգլիացիները, ամերիկա-
ցիները, ֆրանսիացիները և իտալացիները հեր-
թով մեծ աղբիւրութիւն ունեն Եւրոպայի վրա:
Եւրոպական նաւատորմը գտնվում է ֆրանսիա-
ցիների կառավարութեան տակ, երկրագործա-
կան բաժինը ամերիկացիների կառավարութեան
տակ, մի ժամանակ մինչև անգամ հայր բարձրա-
ցանկէր կառավարութեան օրինադրեց մացեղ Եւրո-
պայում: Այդ բոլորը այժմ փոխվեց, և Եւրո-
պայում ալ ևս ոչ մի բանի մասին չեն կամենում
լսել: Բայց զերմանացիները, խօսում են մինչև
անգամ զերմանական օրէնքներ մտցնելու մասին:
Երկրում յայտնվեցան զերմանական պրօֆէսորնե-
րի և պաշտօնեաների մեծ բազմութիւն. երկրում
ամեն բան զերմանական սիստեմայով է կատար-
վում:

ԻՍԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ի շ ի ա ն Բ ի ի մ ա Ր Կ ի տ ի պ ա Ր Ե : Կայսերա-
կան կանցլերը պարլամենտական իր երկնայնի ժա-
մանակ մի անգամ ասեց, որ ինչն իր համար օ-
րինակ է վերցրել չօտարնական Բօրեւո Բրիւս ա-
նունով թագաւորին: Հիւրերը լսելով այդ հետա-
քրքրելի խմբար, —թէ ինչ մի առաւին անձնա-
ւորութիւն էր թագաւորը և թէ նա ինչով էր
նշանաւոր: Այդ բանի աւելում «Essener Zeitung»
լրագիրը չօտարնական ինչ ժամանակագրութիւն-
ների մէջ գտաւ հետեւեալ լեզնիկայ այդ թագա-
ւորի մասին: Բօրեւո Բրիւս 1305 թ. ին թագա-
ւորվեցաւ Շօտլանդիայի գահի վրա, յետոյ իր գո-
րեղ թշնամիներից, որոնք ցանկանում էին զանկէց
անել նրան, տասերկու անգամ յաղթվեցաւ արեւ-
նահեղ պատերազմներում: Թագաւորը իր գործը
արդէն կործան էր համարում: Վերջին անգամ, քա-
ղութիւնը կորցնելով, նա փախաւ պատերազմի
դաշտից և թաղնվեցաւ ցորենի մի ամբարի մէջ:
Նա պառկած էր յարկի վրա յուսահատութիւնից
չխմանալով ինչ սկսեւ: Յանկարծ նրա հայացքը
ընկաւ սարդի վրա, որը աշխատում էր անուսա-
նելի ոտտայի թիւ անցկացնել առատաղի մէկ
գերանից մինչև միւսը: Թեւ կտրվեցաւ, սար-
դը կրկին սողաց գերանի վրա և կրկին
սկսեց իջնել: Թեւ երկրորդ անգամ կտրվեց, բայց

այդ բանը ևս չը վնասեցրեց սարդին, որը
կրկին սկսեց կրկնել իր փորձը երրորդ անգամ:
Նա տասերկու անգամ թեւը անցկացրեց և կտրվեցաւ:
Թագաւորի աչքի առաջ, որը հետաքրքրված նա-
յում էր: «Ինչո՞ք սարդ, ասեց, վերջապէս,
Բօրեւո Բրիւս, քեզ հետ նոյն անցքն է պատա-
հում, ինչ որ ինձ հետ պատահեցաւ: Բայց ահա
սարդը տասերկերորդ անգամ փորձ փոր-
ձեց և... աշնողութիւն ունեցաւ: Այդ փաստը կայ-
ծակի նման աղղից Բօրեւո Բրիւսի վրա: Նա վեր
թռաւ իր յարկայ անկողնից և բացականչեց,
«Ինչպէս, միթէ ևս սարդից էլ փորձորդի եմ:
Նա տասերկերորդ անգամ յաղթվեց զօու-
րութիւններին, և շատ կարելի է ինձ հետ էլ մի և
նոյնը կը լինէր, եթէ ես արիւթիւնս չը կորցնէի:
Չէ, մի անգամ ես կը փորձեմ: Ինչպէս ասեց,
այնպէս էլ կատարեց: Թագաւորը ծածուկ կերպով
կրկին ժողովեց իր կառավարիչներին, ոգևորեց
նրանց յաջողութեան յո

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 30 յունիսի: Օրէնքներ
ժողովածուով յունիսի 29-ին բարձրագոյն
հրամայված է. ժանդարմների բաժնի գը-
խաւոր հրամանատարութիւնը ներքին գոր-
ծերի մինիստրին վերապահելով, բաժնի
հրամանատարութիւնը յանձնել նրա օգնա-
կաններին մէկին, անուանելով ժանդարմների
առանձին բաժնի հրամանատար: Մինիստրը
պահանջում է գլխաւոր ղեկավարութիւնը
ժանդարմների գործունէութեան յանցանք-
ներ յայտնելու մասին: Հրամանատարը կար-
գադրում է զծային, տեսչային և գլխաւորա-
կան դատի մասերը գլխաւորական շրջանի
հրամանատարի իրաւունքներով: Բարձրա-
գոյն հաստատված են միջոցներ անչափա-
հասներին գործարաններում և արդիւնա-
բերական այլ հիմնարկութիւնների մէջ աշ-
խատանքներից պահպանելու և նրանց մի-
ջոց տալու ուսումնարան գնալու մասին,
նոյնպէս և այդ միջոցների կատարման հա-
մար հսկողութիւն նշանակելու մասին: Մին-
չև 12 տարին երեսնաներին թոյլ չը տալ աշ-
խատել, մինչև 15 տարեկան հասակը աշ-
խատեցնել օրական ութ ժամից ոչ աւելի,
այնպէս որ աշխատանքը գիշերով և տօնե-
րին չը կատարվի և առողջութեան համար
փաստաւոր գործ չը լինի:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՄԵՐՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ խոր-
հուրդը իւր երկսեռ զարդներու դասա-
տութեան համար գալ ուսումնական տա-
րուայ սկզբից հրաւիրում է. երկու ուսու-
ցիչներ տարրական ուսման մայրենի լեզուով,
իւրաքանչիւրին 600 ռուբլի և սենեակի,
զարդոցում: Նոյնպէս երկու ուսուցչուհիներ,
մէկին 500 ռուբլի, միւսին 450 և սենեակ
զարդոցում: Երկու առաջին դասատուներում
տղայոց և օրիորդաց հայոց լեզուի, հայոց
և ռուսաց վայելչադրութեան ուսուցիչ—
600 ռուբլի: Օրիորդաց առաջին դասատուներ
ուսուցաց լեզուի, թուրքականութեան և աշ-
խարհագրութեան ուսուցչուհի—600 ռուբ-
լի: Տեսուչ-ուսուցիչ տղայոց դասատուներ
ուսուցաց լեզուի, թուրքականութեան և աշ-
խարհագրութեան—1200 ռուբլի:
Մանրամասն պայմանները կարելի է իմա-
նալ գրաւոր կերպիւ խորհրդից, որին թող
բարեհաճեն դիմել ցանկացողները այսպէս:
Բաքու.
СОВѢТЪ Армянскаго Человѣколю-
биваго Общества, յայտնելով նոյնպէս և
իրանց պայմանները և հասցէն:

1—3

ՄԻ ՀԱՅ ՊԱՐՏԵՉՊԱՆ (Բաղմանչի)
Աւետիս ԱՐԱՄԵԱՆՅ Վասպուրականի ՎԱՆ
քաղաքից
Կուզենար պարտիզանի տեղ գտնել թիֆ-
լիսում
Բնակվում է ՍԱՂԻ վրա Գիմարի ջիկ-
վանի տանը, № 58.

САДОВНИКЪ

Армянинъ, Аветисъ Арамянцъ изъ
ВАНА (Турецкой Арменіи).
Желаеть имѣть мѣсто садовника
въ Тифлисѣ.
Спросить на Пескахъ домъ Дими-
трія Чиквиани № 58

1—5

ՄԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԻ որ մի քանի տարի
առաջ երկար ժամանակ ծառայել է «Մշա-
կի» խմբագրութեան մէջ, որպէս ցրվող,
ՅԱՆԿԱՆՈՒՄ է ունենալ մի որ և է ծառայու-
թիւն: Յանկացողները կարող են իրանց
հասցէն թողնել խմբագրութեան մէջ:

1—5

Въ Редакціи газеты

«МШАКЪ»

Продается

БРОШЮРА

„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНІЕ
ТУРЕЦКИХЪ АРМЯНЪ.“

Д. Григорія АРЦРУНИ.

Брошюра напечатана въ Москвѣ.

Цѣна 25 коп.

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿԻՑ գուրս եկաւ «ԵՆ ԷՆ ԻՄ
սազը»: Ազգային, սիրոյ, ժողովրդական, եր-
գիծաբանական... բանաստեղծութեանց I
հատորը: Գինն է ճանապարհի ծախքով
հանդերձ 1 ռուբլ:

Օտարաքաղաքացիք թող բարեհաճեն դի-
մել հետեւեալ հասցէներին՝ Ивану Семе-
новичу Степанову (на фабрикѣ Са-
ли-оглы) կամ ուղղակի հեղինակին՝ че-
резъ Просковейское почтовое отдѣл.
въ гор. Св.-Креста (Ставропольск.
губ. на Кавказѣ) учителю Семену
Сафаріанцу.

Թիֆլիսում կարելի է ստանալ և Սալի-
օղլու ծխախոտի խանութներում—Գօրծիմակի
պրօսպեկտի վրա Շիօեվի տանը և Սիօնի
փողոցի վրայ Անանովի նոր շինութիւնում:
Ծախվում է և գրավաճառների մօտ:

2—5

ԲԱՅՈՒՄԸ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ «ԳՈՐԾ» ԱՄՍԱԳՐԻ.

Տարեկան գինը 8 ռուբլի. կէս տարուանը 5 ռուբլի:

Նոր բաժանորդները կէս տարով պէտք է գրվեն որովհետեւ միայն վեց ճ էր
հրատարակվի այս տարի—Ամազրի ուղղութիւնը. նախագիծը և աշխատակիցները
նոյն են մնում: Աշխատակիցների կօնսիդէնտը զգալի կերպով մեծացել է:
«Գործի» ճէները կանոնաւոր կերպով գուրս կը գան:
«Գործին» թիֆլիսում կարելի է ստորագրվել Պ. Շահվերդեանի պալիլիսում և պ.
Ջաքարիա Գրիգորեանցի Գրախանութիւնում: Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի այս
հասցէով. Шуша, Редакція «Гордъ».

Խմբագիր-Հրատարակիչ Ս. Հախումեանց.

1—3

JOURNAL D'ORIENT

HEBDOMADAIRE

Paraissant a VIENNE (Autriche)

ABONNEMENTS: 1 an. . . 8 roubles

6 mois. . . 4 —

S'adresser à F. Salles, avocat

1. Neuermarkt 9. (Vienne)

Sans ajouter le titre du journal.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 1 Іюля 1882 года.

Առաջիկայ Օգոստոս ամսից հրատարակուել է թիֆլիսում մեր խմբագրութեամբ
«ՎԱՐԺԱՐԱՆ» մանկավարժական ամսագիրը հետեւեալ ծրագրով՝
ա. Ազգիս վեհապառ. հայրապետի և թեմական վերատեսուչների կարգադրութիւն-
ները ազգային ուսումնարանաց վերաբերութեամբ:
բ. ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ—յօդուածներ մանկավարժական բովանդակութեամբ:
գ. ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ—յօդուածներ ազգային պատմութեան, աշխարհագրու-
թեան, գրականութեան, տոհմագրութեան և լեզուի վերաբերութեամբ:
դ. ՄԱՏԵՆԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ—քննական յօդուածներ դասագրքերի և մանկական ընթեր-
ցանութեան գրքերի:

ե. ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԻ—զանազան տեղեկութիւններ ուսումնարանական փոփոխու-
թեան, ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ—վէպեր, զրոյցներ և այլն մանկանց ընթերցանութեան համար:
է. Հանելուկներ, խնդիրներ և խաղեր մանկանց համար:

ը. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:
Մեր ամազրին խոստացել են գործակցել ազգային ուսումնարանների մէջ գործող
յայտնի անձինք, որոնք ծանօթ են հայ հասարակութեանը իւրեանց աշխատութիւն-
ներով մանկավարժական ասպարիզում:

«Վարժարան» կը հրատարակուի ամիսը մի անգամ, բացի յունիս և յուլիս ամիս-
ներից. իւրաքանչիւր համարը բաղկացած կը լինի չորս տպագրական թերթից in 8°:
Առաջին համարը լոյս կը տեսնի օգոստոսի 15-ին:

Վարժարանի տարեկան գինն է թէ՛ թիֆլիսում և թէ՛ այլ քաղաքներում ՀԻՌԳ
ռուբլի:

Ստորագրուել կարելի է թիֆլիսում խմբագրութեան գրասենեակում (Սաղոմայա
փողոց, տուն Մարգարեանի) և պարսի Եփրեմ Ծատուրեանի մօտ (Վօրջոյփայա
փողոց): Իսկ օտարաքաղաքացիք դիմելու են խմբագրութեան հետեւեալ հասցէով՝ Тиф-
лисѣ, въ Редакцію педагогическаго журнала «Варжаранъ». Tiflis Redac-
tion du journal pedagogique «Varjaran».

Խմբագիր-հրատարակող Նիկողայոս ԽՈՍՐՈՎԵԱՆ

3—3

ԱՆԻՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՊՐԻԿԱՋԸ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԽՆԱՄԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Կովկասեան
նախկին ՓՈԽԱՐԲԱՅԻ Թղլաւաւթեան հիման վրա և 1876 թ. հրատարակված
հասարակական հովանաւորութեան կանոնների 941 յօդուածի համեմատ ընդու-
նում է ՄՈՒՏԻՐԵՆ ՀԱՆՏԵՆԵԼԻ ՀԱՄԱՐ ինչպէս մասնաւոր ԱՆՁՆԵՐՆԵՐԻ, նոյն-
պէս և կառավարչական ՀԻՄՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ, հասարակական և դասական
գումարները կարգադրողներից: ՆԵՐԿԱՅԱՑՐԱՍ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻՆ ՎՃԱՐՈՒՄ Է
ա) Անժամանակ, այսինքն ցրված... 4 1/2 տարեկան
բ) մէկ, երկու և երեք տարով... 4 1/2 տարեկան
գ) չորս և հինգ տարով... 5 1/2 տարեկան
դ) վեց և մինչև տասներկու տարի... 5 1/2 տարեկան
ե) տասներկու տարուց աւելի... 6 1/2 տարեկան
ՏՈՎՈՍԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ և մուտքերի վերադարձները կատարվում է ԱՄԵՆ
ՕՐ, բացի շաբաթ և տօն օրերից:

3—3

ՄԻ ԶԻ ՓՈՂՈՑ, ԿԱԹՕԼԻԷՆ ԵՆ ԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑԻ ԱՆԿԻՆ Ն. 13.

Աւելի է ժան, քան թէ ուրիշ տեղ ծախվում են. ՎԻՆՆԱՅԻ ՄԵՐԵԼ ամե-
նայն տեսակ, ֆրանսիական և անգլիական երկաթէ կրակ.ԱՄՆԵՐ 8—30 ռ., չա-
մադաններ 250—25 ռ., սակկոյաժներ 1. 30—12 ռ., սոսու գոկն եր ճա-
նապարհի 6—35 ռ., մարաններ (погребцы) 6—25 ռ., սամօ վարն եր
60 կ.—1.25 ֆունտը, կուսօնի պրիձէ ամաններ, Գերմանիայի երկաթէ էմալով
ամաններ. ու մի վալնի կն եր մրամօրնի 38 ռ.—75 ռ., հրացաններ
երկու լուսնի 6—32 ռ., ու վոլվէրն եր ամենայն տեսակ 3. 50—30
ռ., պատրոններ (գուլաններ) ընթացիկ, սիգար Ռէնգարդի ֆարրիկից. պապի-
րոս և թամբաքու կուշարովի գիլզի պապիրոզի 5,000 ֆՈՒՆՏ թէ՛ (չայ) եղ.
ՊԱՊՈՎՆԵՐԻ, բիսկվիտ. (սուխար չայու և կաֆէի) Էինէմի. կօֆէ Էինէմի և
Միխէլսօնի. Պետերբուրգու 40—1 ռ. 25 կ. հայելիներ ամենայն տեսակ
28 կ.—240 ռ., պրորկայ գինէվաճառների, հանքային և զարեջրի (дѣя
зельтерскихъ водъ и пива) դոյթուկ (пучк), պապիտներ սամովարի և
չայու, զանակ շանգալ զանազան ֆարրիկաների 1 ռ. 20 կ.—25 ռ. դոսփիւր.
զրչակութիւն 1 ռ. 80 կ.—5—60 կ. զանակ ջրի 1—60 կ.—12 ռ., դա-
նակ հացի 20 կ.—1 ռ., հատը, կուսանի 1—40 մինչև 3—20 կ. պրիօր.
միս կտրելու մաշինայ. Անգլիական ութնիներ, Բրիտանական չայնիներ, կաֆէի-
նիկներ ամենայն տեսակ, ջաղացներ կաֆէի համար, ֆիրտեր—ջուր մաքրելու,
կրակմալ կարօրէկ 18 կ., վաքս ֆրանսիայի ժակոյ, թուղթ փողարի, կանգիւրու-
ներ, սուրբուշ, մատիտ, գրէչ երկաթէ, զրչակութիւն, քարեատախտակ, թանաք,
թանաքամաններ, պրեսպապիներ, գզալներ սեղանի և չայու ֆրաժէ, վարչավի
և բրիտանական դոսփիւր 1—50 կ. մինչև 12 ռ., և չայու 45 կ.—5 ռ., չու-
միկէք 45 կ.—5 ռ., շամադաններ ամեն տեսակ 25 կ.—12 ռ. ջուստ, պո-
սապոշկաններ վարչավու, Ռեքիւնի ԿԱԼՕՇՆԵՐ, ամեն տեսակ, գուլաններ կա-
նանց և մարդկերանց 15 կ.—50 կ. ջուստ, շապիկներ, մարդկերանց զայուս-
տիկներ, գոնտիկներ 35 կ.—4—50 կ., հատ, անձրեի և չոքի. սանդղեր չի-
մայու ոսկորե, գուսապիւրովի և փայտե, շոտկաններ գլխի, շոքի, սապոկի, պոլի և
կարտի համար. չուլքի թէլ (бумага) մատոկի կօֆի և շայէ (гарусь) ֆէլ-
չատկէք մարդկերանց և կանանց, պրոմաններ, քրտաններ, պապիրոսի ամաններ
և մանր գոյանտերի նալարաններ, սապոն ամեն տեսակ 3 կ.—30 կ.,
կտոր, հոտավետ ջրեր, պուրրա, Գլիցերին ջրի քացախ, հոտավետ պարաշոկներ
ԿԻԼԵՐԻ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻՑ. և այլն և այլն և այլն:
Վաճառականներին առանձին պայմաններով և զիջումով վերցիւնալ ապ-
րանքներ մեծ քանակութեամբ մշտապէս գտնվում են ՄԻԲԱՅԷԼ ՏԵՐ ՆԻԿՈՂՈ-
ՍԵԱՆՑԻ պահեստում. (ВЪ СКЛАДѢ) միջի փողոցում կաթոլիկաց փողոցի ան-
կիւնում № 13.

Օտարաքաղաքացիք կարող են դիմել հետեւեալ հասցէով. Тифлисѣ Ми-
хаилу Н. Теръ-Никогосову.

84—180

ՄԻ ԶԻ ՓՈՂՈՑ, ԿԱԹՕԼԻԷՆ ԵՆ ԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑԻ ԱՆԿԻՆ Ն. 13.

Типогр. Главн. Упр. Главнотач. гражд. час. Лор.-Мелик. ул., д. 6аз.